

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

1 (24)

I undersökningen behandlas följande:

■ Allmänt	1
Analysdel	
■ Inledning	2
■ Premieinkomstens utveckling	2
■ Marknadsandelar	3
■ Försäkringsrörelsens resultat	5
■ Försäkringsverksamhetens resultat	8
■ Nyckeltal	10
■ Bolagsvisa resultat	14
Statistikdel	
■ Premieinkomst	16
■ Kreditförluster	16
■ Utbetalda ersättningar	17
■ Driftskostnader	17
■ Ansvarsskuld	18
■ Yrkessjukdomar	22
■ Statistikkällor	24

Allmänt

Finansinspektionen publicerar årligen en undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring. För undersökningen har material för räkenskapsåren 2002–2008 samlats in från försäkringsbolagen. Materialet är baserat på bokslutsuppgifter och uppgifter ur bolagens interna redovisning, som till en del inte är granskade av revisor.

Undersökningen omfattar endast uppgifter enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Den lagstadgade försäkringen för idrottsutövare ingår således inte i undersökningen. Om inget annat anges, står brutto för siffror före avdrag av återförsäkrarens andel. På motsvarande sätt står netto för siffror efter avdrag av återförsäkrarens andel. Utjämningsbeloppet har i sin helhet lämnats utanför undersökningen och räknas således inte här till den

försäkringstekniska ansvarsskulden. Resultatsiffrorna är beräknade före skatt. Avkastningskravet på sysselsatt kapital har inte avräknats från intäkterna.

Undersökningen är uppdelad på en analysdel och en statistikdel. I en separat Excelfil redovisas dessutom sammandrag av det material som samlats in från bolagen. I undersökningen rapporteras inte bara statistik över försäkringsgrenen som helhet utan också bolagsvisa analyser. De bolagsvisa siffrorna redovisas som medelvärden för översiktsperioden. För relationstalen uppges också spridningen.

Närmare upplysningar lämnas av ledande matematiker Pirkko Welin-Siikaluoma, telefon 010 831 55 33, och matematiker Maarit Paakkinen, telefon 010 831 55 34.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

2 (24)

ANALYSDEL

Inledning

I analysdelen redovisas uppgifter om försäkringspremier och resultat för lagstadgad olycksfallsförsäkring.

Ersättningssystemet för lagstadgad olycksfallsförsäkring är en del av den sociala trygghet som ankommer på samhället. Försäkringen baserar sig således på utövande av offentlig makt som delegerats till det privata försäkringssystemet. Enligt lagen om olycksfallsförsäkring ska en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring ha beräkningsgrunder som fastställer hur försäkringspremierna ska kalkyleras. Beräkningsgrunderna ska vara sådana att försäkringspremierna står i skäligen proportion till de kostnader som försäkringen medför, med beaktande av risken för olycksfall och yrkessjukdom i det arbete som försäkras. Finansinspektionen anser att intäkterna från placeringsverksamheten också ska beaktas vid bedömningen av skälighetsprincipen, fastän lagen om olycksfallsförsäkring och den förordning som social- och hälsovårdsministeriet utfärdat med stöd av lagen inte entydigt tar ställning till detta.

Ett mål med undersökningen är att ta fram information om huruvida den skälighetsprincip som förutsätts i lagen om olycksfallsförsäkring uppfylls. För undersökningen har statistik om lagstadgad olycksfallsförsäkring samlats in från försäkringsbolagen för 2002–2008. Utifrån statistiken beräknas resultatet av olycksfallsförsäkringen med tre olika metoder. I den första metoden beräknas det s.k. utjämnade resultatet av försäkringsrörelsen, där poster av engångskaraktär och extraordinära poster har eliminerats. Det utjämnade resultatet mäter nivån på försäkringspremierna ur premiesättningsynvinkel. Det ger en uppskattning av den säkerhetsbelastning som ingår i försäkringspremierna. I den andra metoden beräknas resultatet av försäkringsrörelsen utan utjämning. Det belyser det realiserade resultatet av försäkringsrörelsen under översiktsperioden. I detta resultat medräknas placeringsintäkter från tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. Det tredje resultatet är s.k. resultat av försäkringsverksamheten, med vilket man beräknar resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring i förhållande till det sysselsatta kapitalet inom försäkringsgrenen.

I resultatet av försäkringsverksamheten medräknas också placeringsintäkter från sysselsatt kapital.

De tre metoderna för beräkning av resultatet representerar olika synsätt på resultatbildningen. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat avser att mäta förhållandet mellan försäkringspremierna och de förväntade kostnaderna för försäkringarna. I detta betraktelsesätt bedöms resultatet ur försäkringstagarens synvinkel. Försäkringsrörelsens resultat utan utjämning motsvarar det realiserade resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring och mäter således försäkringsrörelsens lönsamhet ur försäkringsbolagets synvinkel. Försäkringsverksamhetens resultat däremot ger en bild av avkastningen på sysselsatt kapital inom försäkringsverksamheten, dvs. representerar ägarnas syn på lönsamheten i försäkringsverksamheten.

Resultatet mäts också med totalkostnadsprocenten. Resultatsiffror redovisas både sammanräknat och bolagsvis. De sammanräknade siffrorna redovisas per år och de bolagsvisa som medelvärden för översiktsperioden.

Lagstadgad olycksfallsförsäkring är långsiktig verksamhet som påverkas av cyklerna på såväl försäkrings- som finansmarknaden. Skälighetsprincipen måste därför följas upp med statistik över flera år. Analysen påverkas också av avkastningskrav på längre sikt för att upprätthålla kapital för täckning av försäkrings- och placeringsriskerna. På basis av ett enskilt år eller ett fåtal år kan man inte dra några slutsatser om huruvida premienivån är skäligen eller inte. Den bolagsvisa analysen påverkas också av en stokastisk variation i storleken på försäkringsbestånden, vilket gör det svårare att dra statistiska slutsatser.

Premieinkomstens utveckling

Under 2008 bedrev 12 finländska försäkringsbolag och en filial¹ till ett försäkringsbolag i en annan EES-stat lagstadgad olycksfallsförsäkring i Finland. Premieinkomsten² enligt resultaträkningen för 2008 före kreditförluster och före avdrag av återförsäkrarens andel utgjorde 590,3 miljoner euro, jämfört med 590,2 miljoner euro 2007. Ökningen från året innan var således marginell. Lönesumman, som ligger

1) EES-försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse i Finland med stöd av etableringsrätten.

2) I premieinkomsten enligt resultaträkningen ingår inte kreditförluster, arbetarskyddsavgift och sjukvårdsavgift (efter 2004) och inte heller fördelningsavgift (efter 2006).

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

3 (24)

till grund för premien för lagstadgad olycksfallsförsäkring, ökade 2008 i alla huvudbranscher; i ekonomin som helhet (inkl. offentliga sektorn) var ökningen 7,2 procent jämfört med 2007. Utvecklingen av premieinkomsten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring understeg således den allmänna utvecklingen av den sammanlagda lönesumman.

Under 2006 uppgick premieinkomsten till 669,8 miljoner euro. Att premieinkomsten minskat så kraftigt från 2006 förklaras av förändringar i redovisningen av fördelningsposterna. Fram till 2006 ingick fördelningsavgifterna³ i den resultatförda premieinkomsten. Exklusive fördelningsavgifter (som 2007 uppgick till 94,9 miljoner euro) var premieinkomsten 2,6 procent högre 2007 än 2006.

Marknadsandelar

I tabell 1 redovisas marknadsandelarna för finländska bolag och en filial⁴ i fråga om både försäkringsverksamhet enligt lagen om olycksfallsförsäkring och olika typer av försäkringar. Försäkringarna är uppdelade i obligatoriska normal- och specialtarifferade arbetstidsförsäkringar samt i frivilliga arbetstids- och fritidsförsäkringar. Marknadsandelarna anges i procent. I redan totalt redovisas

premieinkomsten per försäkringstyp i miljoner euro⁵.

Obligatoriska olycksfallsförsäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkringar delas in i special- och normaltarifferade försäkringar. Om försäkringspremien eller de ersättningar som betalas med stöd av försäkringen är tillräckligt höga, ska också försäkringstagarens egen olycksstatistik beaktas när försäkringspremien bestäms.

3) Alla ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring fonderas inte på förhand, utan en del av dem finansieras solidariskt genom det s.k. fördelningssystemet. De ersättningar som omfattas av fördelningssystemet täcks med en fördelningsavgift som motsvarar det årliga behovet och som försäkringsbolagen kan inkludera i den försäkringspremie som tas ut av försäkringstagarna. Kostnader som finansieras med fördelningssystemet är t.ex. indexhöjningar av ersättningar i form av pension och kostnadsersättningar för sjukvård och medicinsk rehabilitering för skador som inträffat för mer än tio år sedan. Från början av år 2008 utvidgades fördelningssystemet att också omfatta yrkessjukdomar med lång latenstid samt kostnader för olycksfall som inträffat i oförsäkrat arbete och kostnader som föranleds av uppgifter som försäkringsbolaget på bonings- eller vistelseorten ska sköta enligt internationella fördrag som är bindande för Finland.

4) Nordea Skadeförsäkring är finländsk filial till danska TrygVesta Forsikring A/S.

5) Nordea Skadeförsäkring började bevilja lagstadgad olycksfallsförsäkring 2007. Fördelning av premieinkomsten till den delen finns tillgänglig först från och med 2008.

Tabell 1.
Finländska försäkringsbolags och EES-filialers procentuella marknadsandelar enligt premieinkomst (paragrafhänvisningar till lagen om olycksfallsförsäkring)

	Obligatorisk arbetstidsförsäkring, normaltarifferade försäkringar			Obligatorisk arbetstidsförsäkring, specialtarifferade försäkringar			Frivillig arbetstidsförsäkring (57 § 1 mom.)			Fritidsförsäkring (57 § 2–3 mom.)			Totalt		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
A-Försäkring	5,7	5,2	6,1	1,3	1,8	2,2	8,3	9,5	9,7	5,3	5,2	6,1	3,5	3,7	4,4
Fennia	16,5	17,7	16,4	11,4	11,8	14,7	13,0	12,3	11,0	14,1	14,3	14,3	13,4	14,0	14,9
If	23,6	21,5	19,3	34,4	35,0	31,4	13,6	12,3	10,0	30,9	28,6	25,1	29,2	28,5	25,4
Lokalförsäkring	6,4	7,0	7,8	0,5	0,7	0,7	7,7	7,9	7,7	4,2	4,5	4,5	3,3	3,5	3,9
Pohjantähti	2,8	2,6	2,9	1,0	1,1	1,1	2,7	2,7	2,5	1,8	2,3	2,1	1,8	1,8	1,9
Pohjola	19,6	20,6	21,8	35,3	34,2	30,8	18,9	19,3	20,0	28,4	28,8	30,0	28,4	28,3	27,0
Redarnas	0,1	0,2	0,2	1,0	1,0	1,1	0,0	0,0	0,0	2,6	2,6	2,9	0,7	0,8	0,8
Tapiola	20,9	20,9	19,9	12,6	12,1	14,7	31,9	31,9	33,8	9,3	9,7	10,4	16,5	16,2	17,5
Turva	0,9	0,9	0,8	0,6	0,6	0,5	1,1	1,1	1,2	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Valio	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,5
Veritas*	2,8	3,0	3,3	1,1	1,1	1,3	2,5	2,8	2,4	2,1	2,7	2,7	1,8	2,0	2,2
Ålands	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,3	0,2	0,2	0,6	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5
Nordea Skadeförsäkring **			0,8			0,1			1,4			0,8		0,0	0,5
Totalt mn euro	231,0	196,5	195,2	351,2	311,4	307,2	41,9	39,6	43,3	45,7	42,1	44,5	669,8	590,2	590,3

*Försäkringsbeståndet överfört till Aktia Skadeförsäkring Ab 1.1.2009

** Finländsk filial för TrygVesta Forsikring A/S (Nordea)

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

4 (24)

Sådana försäkringar kallas specialtarifferade och är definitionsmässigt främst avsedda för stora företag. Övriga, mindre försäkringar kallas normaltarifferade. Premien för normaltarifferade försäkringar påverkas inte av försäkringstagarens egen olycksstatistik.

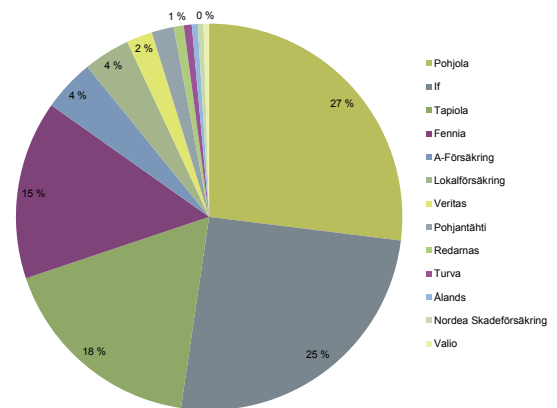
Lagen om olycksfallsförsäkring innehåller inte enbart bestämmelser om obligatoriska försäkringar utan också möjlighet till frivilliga försäkringar i vissa fall. Ersättningsförmåner och ersättningsgilla skadefall är då i regel samma som vid lagstadgad olycksfallsförsäkring. Frivilliga försäkringar enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring är avsedda för sådana fall där arbetstagaren inte omfattas av lagstadgad olycksfallsförsäkring. Hit räknas t.ex. arbetsgivaren själv, familjemedlemmar som varaktigt hör till arbetsgivarens hushåll eller majoritetsägare i ledande ställning i bolaget. Enligt 57 § 2 och 3 mom. kan arbetstagarens olycksfallsförsäkringsskydd genom frivillig försäkring utsträckas att gälla även fritiden.

Största delen av försäkringspremierna gäller obligatoriska försäkringar. De stod 2008 för mer än 85 procent av premieinkomsten. Över cirka 61 procent av premieinkomsten från obligatoriska försäkringar kom från specialtarifferade försäkringar. Premierna för frivilliga försäkringar fördelades ganska jämnt så att arbetstidsförsäkringarna stod för 49 procent och fritidsförsäkringarna för 51 procent.

Pohjola stod 2008 för den största marknadsandelen, 27,0 procent, av hela rörelsen. Motsvarande siffra året innan var 28,3 procent och Pohjolas marknadsandel hade därigenom minskat med 1,3 procentenheter. För If, som hade den näst största marknadsandelen, minskade marknadsandelen med 3,1 procentenheter till 25,4 procent. De därefter näst största Tapiola och Fennia ökade däremot sina marknadsandelar: Tapiola med 1,3 procentenheter till 17,5 procent och Fennia med 0,9 procentenheter till 14,9 procent. De fyra största bolagen stod därmed för cirka 84,8 procent av hela marknaden. Den sammanlagda marknadsandelen för de övriga bolagen ökade från året innan med 2,0 procentenheter från 13,2 till 15,2 procent. I diagrammet nedan visas marknadsandelarna 2008 i fallande storleksordning.

En analys av marknadsandelarna efter försäkringstyp

Marknadsandelar

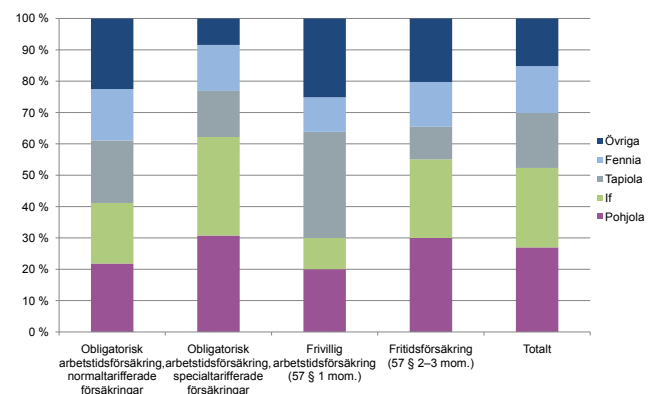

visar olika fördelning för de olika tarifferingarna. Rätt lika marknadsandelar av normaltarifferade försäkringar hade Pohjola med sin andel på 21,8 procent, Tapiola med sin på 19,9 procent och If med sin på 19,3 procent. Även Fennia med sin marknadsandel på 16,4 procent skiljde sig från mängden. Inom specialtarifferade försäkringar var If och Pohjola klara marknadsledare med sina andelar på 31,4 respektive 30,8 procent och därefter kom Fennia och Tapiola med en marknadsandel på 14,7 procent var.

De största marknadsandelarna av frivilliga arbetstidsförsäkringar hade Tapiola (33,8 %) och Pohjola (20,0 %) och inom fritidsförsäkringar Pohjola (30,0 %) och If (25,1 %).

Diagrammet nedan visar marknadsandelarna för de fyra största försäkringsbolagen efter försäkringstyp.

Marknadsandelar efter försäkringstyp

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

5 (24)

Försäkringsrörelsens resultat

I tabellerna nedan redovisas resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008 beräknat utifrån sammanräknade uppgifter för de finländska försäkringsbolagen⁶ samt aritmetiska medelvärden och standardavvikelser under samma period. Resultatet netto redovisas, vilket innebär att motsvarande återförsäkrarens andel har avräknats från posterna i tabellen. Försäkringspremier och ersättningar är hämtade ur resultaträkningen med den skillnaden att fördelningsposterna eliminerats för 2002–2006⁷. I resultatet av försäkringsrörelsen har medräknats placeringsintäkter från tillgångar som utgör täckning för nettoansvarsskulden. Resultaten redovisas utjämnade (tabell 2) och utan utjämning (tabell 3) på nedan beskrivet sätt.

Tabell 2.
Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter, försäkringsbolagen sammanlagt

miljoner euro		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	medelvärde 2002-2008	spridning
1.	Jämförbar premieintäkt	425,0	413,4	432,7	534,7	567,0	581,9	578,8	504,8	
2.	Risfri avkastning på ansvarsskuld efter avdrag av beräkningsräntekostnad	41,6	35,1	37,1	23,9	37,5	54,7	50,9	40,1	
3.	Jämförbar skadeersättningskostnad	-308,6	-308,9	-340,0	-408,5	-420,5	-397,2	-415,0	-371,2	
4.	Jämförbar skaderegleringskostnad	-30,0	-32,8	-28,9	-32,2	-32,6	-34,0	-38,3	-32,7	
5.	Driftskostnader	-53,5	-55,3	-62,9	-66,5	-71,8	-70,3	-77,4	-65,4	
6.	Förändring i garantivgiftsposten	-1,9	-2,0	-2,2	-2,3	-2,4	-2,4	-2,3	-2,2	
7.	Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	72,6	49,5	35,9	49,3	77,2	132,6	96,7	73,4	
8.	Försäkringsrörelsens utjämnade resultat / t	17,0 %	11,9 %	8,2 %	9,1 %	13,5 %	22,7 %	16,6 %	14,1 %	5,0 %
9.	Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ ir	13,2 %	9,0 %	6,1 %	7,5 %	11,4 %	18,9 %	14,0 %	11,4 %	4,4 %
	Bruttopremieinkomst	427,3	416,0	437,8	539,0	571,2	585,3	583,6	508,6	
	Inbetald premie	551,3	551,6	584,7	654,9	680,1	700,8	691,3	630,7	
	Försäkringsteknisk nettoansvarsskuld utan	2 111,6	2 323,8	2 438,0	2 614,5	2 779,9	2 894,9	2 959,8	2 588,9	

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat

Extraordinära poster eller poster av engångskaraktär med inverkan på resultatet, såsom effekterna av ändrade beräkningsgrunder för ansvarsskulden, har eliminerats från försäkringsrörelsens utjämnade resultat. I det utjämnade resultatet hänförs till försäkringsverksamheten i stället för de realiserade intäkterna intäkter av placeringsverksamheten till ett belopp som motsvarar den riskfria avkastningen som beräknats på nettoansvarsskulden. Faktorer som orsakar årliga fluktuationer i resultatet och därigenom försvårar jämförbarheten har således eliminerats i det utjämnade resultatet. Det utjämnade resultatet påverkas ändå av volatilitetsskapande faktorer såsom fluktuationer i ersättningskostnader och utjämningspremier⁸.

På lång sikt ger ett utjämnat resultat information om försäkringspremierna ur premiesättnings synvinkel. Eftersom principerna för hur försäkringspremierna fastställs ska vara kända redan vid upprättandet av försäkringsofferter före försäkringsperioden, fixeras nivån på försäkringspremierna redan innan kostnaderna för försäkringarna realiserar. Typiskt för lagstadgad olycksfallsförsäkring är att de slutliga kostnaderna finns att tillgå i mycket långsam takt, ofta först efter tiotals år. Premiesättningen baserar sig därför på bolagets syn på de sannolika framtida kostnaderna och på en försiktig uppskattning av framtida placeringsintäkter på lång sikt från tillgångar uppbundna i försäkringsrörelsen. För att få en uppfattning om nivån på de förväntade intäkterna från försäkringarna har engångsändringar av beräkningsgrunderna eliminerats från ersättningarna och placeringsintäkterna beräknats enligt den riskfria avkastningen. För utjämning av den årliga fluktuationen i skadeutvecklingen behövs en tillräckligt lång översiktsperiod

så att konjunktorens inverkan på skadekostnaden ska kunna beaktas i tillräcklig grad.

Tabell 2 visar det utjämnade nettoresultatet för lagstadgad olycksfallsförsäkring.

6) Nordea Skadeförsäkring ingår inte.

7) Fram till år 2006 ingick fördelningsposterna i försäkringspremier och utbetalda ersättningar, men alltsedan 2007 har de på grund av sin karaktär av överföringsposter inte tagits upp i resultaträkningen.

8) Försäkringspremien för en försäkringsperiod består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Överstiger eller understiger den slutliga försäkringspremien för försäkringsperioden beloppet av inbetald förskottspremie, tas skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremierna ut av eller återbärs till försäkringstagaren i form av en utjämningspremie.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

6 (24)

Med jämförbar premieintäkt (1) avses premieintäkt för egen räkning enligt den officiella resultaträkningen korrigerad för effekten av ändrade beräkningsgrunder för premieansvar och andelen av fördelningssystemets finansiering (fördelningsavgift) 2002–2006. Några ändringar gjordes inte i beräkningsgrunderna 2008. Den jämförbara premieintäkten 2008 var 0,5 procent lägre än året innan.

Till försäkringsrörelsens utjämnade resultat har här hänförts den riskfria placeringsintäkten på tillgångar som utgör täckning för nettoansvarsskulden. I det här fallet innebär det en ränteavkastning som bäst motsvarar räntan på finska statens 10-åriga obligationer. Denna ränta låg 2008 i genomsnitt på 4,30 procent (4,29 procent 2007). I tabellen har placeringsintäkten delats upp så att en del hänförts till intäkter och den andra delen till kostnader.

Till kostnader hänförs ett belopp som motsvarar beräkningsräntekostnaden, dvs. ökningen i ersättningskostnaden till följd av upplöst diskontering av ersättningsansvar. Beräkningsräntekostnaderna uppgick 2008 till 74,4 miljoner euro (69,9 miljoner euro 2007) och med detta belopp har skadeersättningskostnaden (3) minskats.

Det belopp av den riskfria placeringsintäkten som inte behövs för eliminering av diskonteringseffekten (2) ligger kvar i premieintäkten för året. Posten kan i viss mån anses motsvara den återbäring som kunde ges försäkringstagarna utan risk, om kostnaden för det sysselsatta kapitalet i rörelsen inte medräknas. Posten uppgick 2008 till 50,9 miljoner euro (54,7 miljoner euro 2007), vilket motsvarar cirka 8,7 (9,3) procent av bruttopremieinkomsten enligt resultaträkningen. Enligt uppgift från bolagen uppgick kundåterbäringen 2008 till 37,7 (35,2) miljoner euro.

Den jämförbara skadeersättningskostnaden (3) erhålls från ersättningskostnaden för egen räkning enligt resultaträkningen efter avdrag av skaderegleringskostnaderna, efter eliminering av effekten av ändrade beräkningsgrunder för ersättningsansvar, efter avdrag av den ovannämnda beräkningsräntekostnaden och efter avdrag av fördelningsavgifter 2002–2006. Till följd av ändrade grunder före beräkning av ersättningsansvar minskade ersättningskostnaden med 29,0 miljoner euro (hade 2007 ökat med 6,7 miljoner euro). Förändringen berodde främst på en kollektiv avsättning som upplöstes. Den jämförbara skadeersättningskostnaden ökade från året innan med cirka 4 procent.

Den jämförbara skaderegleringskostnaden (4) räknas på motsvarande sätt som den jämförbara skadeersättningskostnaden, dvs. genom att dra av beräkningsräntekostnad och effekten av ändrade beräkningsgrunder. Beräkningsräntekostnaden utgjorde 0,7 (0,7) miljoner euro. I beräkningsgrunderna för skaderegleringsreserven gjordes inga ändringar. Den jämförbara skaderegleringskostnaden ökade från året innan med cirka 12 procent. Övriga driftskostnader (5) ökade med ca 10 procent.

Som en resultatreducerande post medräknas också förändringen i garantiavgiftsposten (6), dvs. det belopp som bolaget enligt lag ska avsätta för garantiavgiftsposten. Garantiavgiftsposten för lagstadgad olycksfallsförsäkring uppgick 2008 till 66,1 miljoner euro, jämfört med 63,8 miljoner euro året innan.

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (7) uppgick 2008 till 96,7 (132,6) miljoner euro och för hela översiktsperioden 2002–2008 i genomsnitt till 73,4 miljoner euro. I tabellen (8) redovisas resultatet i förhållande till bruttopremieinkomsten enligt resultaträkningen (efter avdrag av fördelningsavgifter). Relationstalet för 2008 blev 16,6 (22,7) procent och för hela översiktsperioden i genomsnitt 14,1 procent. Det utjämnade resultatet för 2008 var högre än genomsnittet. Till det bidrog en måttfull skadeutveckling och den genomsnittligt högre räntenivån på statens 10-åriga obligationer, som användes för beräkning av den riskfria placeringsintäkten.

Trots den stokastiska variationen i ersättningskostnaden har försäkringsbolagens sammanräknade utjämnade resultat under hela den sjuåriga översiktsperioden varit klart positiv. Som lägst var resultatet 2004, då relationstalet var 8,2 procent. Det genomsnittliga relationstalet, 14,1 procent, är högt i jämförelse med exempelvis motsvarande standardavvikelse, som var 5,0 procentenheter. För branschen som helhet förefaller premiesättningen ha varit betryggande.

På rad 9 redovisas som jämförelse ett relationstal för utjämnat resultat i förhållande till inbetald premie. Till skillnad från försäkringspremierna enligt resultaträkningen innehåller inbetalda premier alla de överföringsposter som försäkringsbolaget är skyldigt att ta ut av kunderna i samband med försäkringspremien (arbetarskyddsavgift, sjukvårdsavgift fram till 2004 och fördelningsavgift) samt kreditförluster på premiefordringar. För 2008 utgjorde dessa poster cirka 15,6 procent av inbetald premie. I förhållande

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

7 (24)

till inbetald premie blev det genomsnittliga resultatet för översiktsperioden 11,4 procent, medan motsvarande relationstal exklusive överföringsposter och kreditförluster var 14,1 procent.

Försäkringsrörelsens resultat

Resultatet av försäkringsrörelsen utan utjämning erhålls genom att återföra de effekter av ändrade beräkningsgrunder för ansvarsskulden som eliminerats i det utjämnade resultatet och genom att medräkna placeringsintäkten enligt redovisning till verkligt värde på tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. Intäkten kan beroende på omständigheterna även vara lägre än ovannämnda riskfria avkastning. Det på så sätt beräknade resultatet representerar försäkringsrörelsens realiserade resultat. Spridningen av detta resultat speglar nivån på försäkrings- och placeringsrisken på lång sikt.

Allokeringen av placeringsintäkter har gjorts så att placeringsintäkterna enligt redovisning till verkligt värde i försäkringsbolagets bokslut först fördelats mellan nettoansvarsskulden, kapitalkrav⁹ och överskjutande kapital i proportion till dessa. Den del av den fördelade placeringsintäkten som gäller ansvarsskulden hänförs sedan till lagstadgad olycksfallsförsäkring i proportion till ansvarsskulden för denna försäkring. I denna fördelningsregel för placeringsintäkter beaktas således inte att de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden kan avvika rätt mycket från bolagets totala placeringsfördelning eller att täckningen för olika försäkringsgrenar kan fastställas på olika sätt t.ex. beroende på avsättningarnas duration.

Enligt lagen om försäkringsbolag ska bolaget vid täckningen ta hänsyn till arten av den försäkringsverksamhet som bolaget bedriver och i enlighet härmed sörja för att placeringarna görs så att de tryggar tillgångarnas säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Täckningen regleras av ett detaljerat regelverk som framför allt syftar till att begränsa den koncentrationsrisk och den motpartsrisk som är förenad med de tillgångar som utgör täckning. Eftersom största delen av ansvarsskulden inom lagstadgad olycksfallsförsäkring gäller pensionsansvar, ställs särskilda krav på säkerheten och likviditeten av de tillgångar som utgör täckning. Därför använder bolagen i hög grad finansmarknadsinstrument för täckning av ansvarsskulden.

I tabellen redovisas inom parentes som jämförelse också ett alternativt resultat, där avkastningen på ansvarsskulden utöver den riskfria räntan baserar sig på ett annat kalkyleringssätt. Det alternativa resultatet syftar till att bättre beakta särdragen i täckningen. Den alternativa placeringsintäkten för 2007 och 2008 baserar sig på uppgifter som bolagen lämnat om tillgångar som utgör täckning. För åren före 2007 finns denna uppgift inte att tillgå. Placeringsintäkterna hänförs därför till täckningen för ansvarsskulden inom lagstadgad olycksfallsförsäkring med hjälp av en genomsnittlig fördelningsregel. Fördelningsregeln bygger på antagandet att bolaget i sin placeringsportfölj har obligationer i första hand för täckning av ansvarsskulden och framför allt pensionsansvaret¹⁰. För 2002–2004 har Finansinspektionen uppgifter om bolagens placeringsintäkter enligt redovisning till verkligt värde endast för placeringsportföljen som helhet, inte per instrument, och det alternativa resultatet för dessa år har därför beräknats på uppskattade genomsnittliga placeringsintäkter¹¹ på finansmarknadsinstrumenten.

Det alternativa beräkningssättet ger en uppfattning om intäktsallokeringens betydelse för resultatet.

Tabell 3 visar det nettoresultat för lagstadgad olycksfallsförsäkring utan utjämning.

9) 2002-2007 målgränsen för solvenskapitalet (VPO1); från och med 2008 målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet.

10) Antagandet är att bolaget täcker pensionsansvaret i första hand med obligationer. Om bolaget har ett större innehav av obligationer än vad som behövs för täckning av pensionsansvaret, anses bolaget i första hand använda dem för täckning av annan ansvarsskuld. Således skulle den placeringsintäkt som beräknats på pensionsansvaret i allmänhet nästan i sin helhet basera sig på avkastningsnivån för obligationer och avkastningen på den övriga ansvarsskulden i regel på det vägda medelvärde av denna avkastningsnivå och avkastningsnivån för övriga placeringar.

11) Som genomsnittlig antagen avkastning på finansmarknadsinstrument har 2002 använts 8,93 %, 2003 4,69 % och 2004 6,89 % (källor: Effas Bond Index Govt, MSCI Euro Credit Corp. Index ja Leonia Penningmarknadsindex).

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

8 (24)

Ändringarna i beräkningsgrunderna för ansvarsskuld (10.) består av ovan redovisade ändringar i premieansvar, ersättningsansvar och skaderegleringsreserv. De ändrade beräkningsgrunderna förbättrade resultatet med 29,0 miljoner euro (minskade med 6,7 miljoner euro 2007).

Den placeringsintäkt enligt redovisning till verkligt värde som gäller tillgångar för täckning av ansvarsskuld inräknas i resultatet till den del som inte ingick i det utjämnade resultatet, dvs. skillnaden mellan placeringsintäkten och den riskfria avkastningen (11.). Denna post var negativ 2008, eftersom avkastningen till verkligt värde var lägre än den riskfria avkastningen. Till följd av finanskrisen som spred sig från bolånemarknaden i USA 2007 raserades framtidstron på hela ekonomin och därigenom dalade marknadsvärdena på aktier och obligationer.

På grund av förlustbringande placeringar uppgick resultatet av försäkringsrörelsen 2008 till -80,9 (122,9) miljoner euro, vilket utgjorde -13,9 (21,0) procent av bruttopremieinkomsten (13.). Det var klart lägre än sjuårsgenomsnittet på 4,5 procent.

Med den alternativa allokeringen av placeringsintäkter var resultatet av försäkringsrörelsen (14.) under översiktsperioden i genomsnitt 6,2 procent. Resultaten beräknade på dessa två sätt kunde skilja sig stort på årsbasis, vilket främst beror på den divergerande utvecklingen av placeringsintäkterna enligt verkligt värde i de två största placeringsklasserna – räntebärande instrument och aktier – under de aktuella åren.

För försäkringsrörelsen utan utjämning är den genomsnittliga resultatprocenten under översiktsperioden klart lägre än för den utjämnade rörelsen. Det beror dels framför allt på de betydande ändringar¹² som gjordes 2003 och 2004 i beräkningsgrunderna för ansvarsskuld och dels särskilt de låga placeringsintäkterna 2002 och 2008 (alternativt beräkningssätt 2006 och 2008) i förhållande till den riskfria avkastningen. I resultatet utan utjämning var den årliga variationen (spridning 13,8 procent) som väntat betydligt större än i det utjämnade resultatet (spridning 5,0 procent).

Relationstalen för resultatet utan utjämning kan främst ses som riktgivande på grund av approximeringar i allokeringen av placeringsintäkter. Men av resultaten att döma förefaller det ändå som om försäkringsrörelsen i genomsnitt har varit lönsam för försäkringsbolagen.

Försäkringsverksamhetens resultat

Resultatet av försäkringsrörelsen beräknades som förväntad och realiserad lönsamhet i försäkringsrörelsen. Med resultatet av försäkringsverksamheten mäts dessutom det att kapital binds upp i verksamheten och att intäkter genereras på de placeringstillgångar som utgör täckning för kapitalet. Försäkringsverksamheten är förenad med risker

12) De största ändringarna i grunderna för beräkning av ersättningsansvaret var att dödlighetsprognosmodellen på grund av ökad förväntad livslängd ändrades så att den blev kohortbaserad samt att diskontoräntan sänktes till följd av den sjunkande räntnivån.

Tabell 3.
Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens nettoresultat utan fördelningsposter, försäkringsbolagen sammanlagt

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	medelvärde	
								2002-2008	spridning
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	72,6	49,5	35,9	49,3	77,2	132,6	96,7	73,4	
10. Återföring av inverkan av ändringar i ansvarsskuldens beräkningsgrunder på resultatet	-9,5	-117,0	-50,1	-25,7	-22,2	-6,7	29,0	-28,9	
11. Avkastning på nettoansvarsskulden utöver den riskfria avkastningen	-81,7	32,4	42,0	82,5	9,7	-3,0	-206,6	-17,8	
12. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	-18,6	-35,0	27,8	106,1	64,7	122,9	-80,9	26,7	
13. Försäkringsrörelsens resultat/bruttopremieinkomst	-4,4 %	-8,4 %	6,4 %	19,7 %	11,3 %	21,0 %	-13,9 %	4,5 %	13,8 %
14. Försäkringsrörelsen alternativa resultat/bruttopremieinkomst	21,8 %	-12,3 %	12,2 %	10,3 %	-1,3 %	17,6 %	-4,9 %	6,2 %	12,5 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

9 (24)

som medför förluster för bolaget om de realiseras. Därför ska bolaget ha kapital som vid behov kan användas till att täcka förlusterna. I försäkringsbolagslagen fastställs ett minimikrav och en eftersträvad gräns för sådant kapital¹³. De kallas minimibelopp och målgräns för det korrigerade solvenskapitalet.

Kapitalkraven enligt lagen beräknas för bolaget som helhet. För att kunna medräknas i analyserna av olycksfallsförsäkring ska kapitalet först fördelas på försäkringsgrenar. I analysen nedan beräknas det sysselsatta kapitalet i lagstadgad olycksfallsförsäkring i förhållande till målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet för denna försäkringsgren. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringens andel av kapitalkravet beräknas med premieintäkter för egen räkning och nettoansvarsskuld som fördelningsgrund¹⁴.

Resultatet av försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring uträknas så att placeringsintäkten enligt redovisning till verkligt värde på tillgångar för täckning av kapitalkravet för försäkringsgrenen läggs till resultatet av försäkringsrörelsen. Placeringsintäkten beräknas i proportion till kapitalkravet för försäkringsgrenen som en andel av nettointäkten enligt redovisning till verkligt värde på placeringar som det totala kapitalkravet motsvarar. Antagandet är (raderna 13–17) att placeringsintäkterna på tillgångar som ska täcka ansvarsskuld och kapitalkrav ligger på samma nivå som den genomsnittliga placeringsintäkten på totala tillgångar.

Liksom vid beräkningen av försäkringsrörelsens resultat ges också här ett alternativt resultat (18) utgående från ett annat sätt att allokera placeringsintäkterna. Resultatet räknas då med en alternativ allokering av placeringsintäkter och uppskattningen av placeringsintäkten på tillgångar som utgör täckning för sysselsatt kapital bygger på det innehav som inte behövs för täckning av ansvarsskuld. Som sysselsatt kapital används medelvärdet av ingående och utgående kapitalkrav för året.

Tabell 4 visar resultatet av försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring.

13) 12 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen (521/2008).

14) Den lagstadgade olycksfallsförsäkringens andel av kapitalkravet beräknas enligt följande:

$$y = \frac{\text{nettoansvar sskuld (lagst. oby.)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lagst. oby.})}{B} \cdot VT_{\text{min}} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettoansvar sskuld (lagst. oby.)}}{\text{nettoansvar sskuld}} \cdot S}{\text{nettoansvar sskuld} + 0,8 \cdot VT_{\text{min}} + 1,8 \cdot S}$$

dar B = nettopremieintäkt, VT_{min} = kapitalkrav för försäkringstekniska risker och S = kapitalkrav för placeringsrisk.

Tabell 4.
Försäkringsverksamhetens resultat

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	medelvärde 2002-2008	spridning
miljoner euro									
13. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	-18,6	-35,0	27,8	106,1	64,7	122,9	-80,9	26,7	
15. Avkastning på det korrigerade solvenskapit	4,5	29,4	30,5	35,0	24,4	25,3	-20,3	18,4	
16. Försäkringsverksamhetens resultat	-14,1	-5,7	58,3	141,0	89,1	148,2	-101,2	45,1	
17. Försäkringsverksamhetens resultat/genomsnittlig målgräns för det korrigerade	-2,8 %	-1,2 %	12,0 %	28,6 %	16,9 %	26,4 %	-17,5 %	8,9 %	16,9 %
18. Försäkringsverksamhetens alternativa resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	8,2 %	-6,5 %	12,3 %	22,2 %	9,8 %	22,8 %	-9,7 %	8,4 %	12,7 %
Genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	498,8	471,6	484,0	492,9	526,2	561,6	578,3	519,4	

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

10 (24)

Målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet för lagstadgad olycksfallsförsäkring uppgick 2008 till 583,5 (573,1) miljoner euro. På täckningen för detta kapitalkrav beräknades placeringsintäkter ha influtit för –20,3 (25,3) miljoner euro (15.). Resultatet av försäkringsverksamheten 2008 blev således –101,2 (148,2) miljoner euro (16.). I förhållande till den genomsnittliga målgränsen för solvenskapitalet innebär det en avkastning på cirka –17,5 (26,4) procent på sysselsatt kapital (17.). För hela översiktsperioden var avkastningen i genomsnitt 8,9 procent. Det motsvarar det belopp som under översiktsperioden i genomsnitt varit disponibelt för upprätthållande av sysselsatt kapital. Det alternativa beräknings sättet gav för hela översiktsperioden en något lägre genomsnittlig avkastningsprocent (8,4) än den ursprungliga.

beräkningsmetoderna är: en traditionell metod, en traditionell metod där beräkningsräntekostnaden har avräknats från ersättningskostnaderna samt en jämförbar metod där en riskfri avkastning efter avdrag av beräkningsräntekostnad har lagts till premieintäkten och där beräkningsräntekostnaden och effekten av ändrade beräkningsgrunder har avräknats från ersättningskostnaden. Nyckeltalen beräknas exklusive fördelningsavgifter.

I tabell 5 redovisas riskprocenten. Med riskprocent avses här skadeprocenten efter eliminering av skaderegleringskostnaderna, m.a.o. en kostnadsprocent för skadeersättningar. Beräknad med den traditionella metoden var riskprocenten 2008 i genomsnitt 79,5 (81,4) procent och efter avdrag av beräkningsräntekostnad 66,7 (69,4) procent. Den jämförbara riskprocenten var 65,9 (62,4) procent.

Nyckeltal

Specifikation av totalkostnadsprocent

Totalkostnadsprocenten är ett av de vanligaste resultatmåten. I följande tabeller redovisas sammandrag av totalkostnadsprocenten och dess komponenter inom lagstadgad olycksfallsförsäkring i finländska försäkringsbolag. Procenten beräknas på uppgifter för egen räkning, dvs. efter avdrag av återförsäkrarens andel.

Med totalkostnadsprocent avses summan av skadeprocent och driftskostnadsprocent. I tabellen har skadeprocenten delats upp i riskprocent och skaderegleringsprocent. Nyckeltalen har beräknats på tre olika sätt. De tre

Tabell 5.
Försäkringsbolagens riskprocent

	Traditionell			Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har eliminerats			Jämförbar		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Högsta	148,8 %	271,9 %	95,4 %	130,2 %	232,2 %	87,8 %	95,4 %	169,9 %	78,5 %
Median	86,0 %	79,7 %	70,9 %	67,9 %	65,7 %	58,1 %	62,6 %	57,5 %	58,1 %
Sammanlagt	90,0 %	81,4 %	79,5 %	78,0 %	69,4 %	66,7 %	69,6 %	62,4 %	65,9 %
Lägsta	32,0 %	30,7 %	22,8 %	26,9 %	24,8 %	17,4 %	25,3 %	22,6 %	16,0 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

11 (24)

Skadeprocenten beräknas på ersättningskostnader inklusive skaderegleringskostnaderna. I tabell 6 särredovisas skaderegleringsprocenten, som avser förhållandet mellan skaderegleringskostnaderna och premieintäkterna. Beräknad med traditionell metod var förhållandet 6,7 (6,0) procent, där beräkningsräntekostnadens negativa effekt var 0,1 (0,1) procentenheter. Den jämförbara skaderegleringsprocenten var 6,1 (5,3) procent.

Tabell 6.
Försäkringsbolagens skaderegleringsprocent

	Traditionell			Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har eliminerats			Jämförbar		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Högsta	39,0 %	46,1 %	22,4 %	39,0 %	45,6 %	22,4 %	18,7 %	33,4 %	20,1 %
Median	5,5 %	6,4 %	6,7 %	5,5 %	6,1 %	6,6 %	5,2 %	5,7 %	6,2 %
Sammanlagt	5,9 %	6,0 %	6,7 %	5,8 %	5,9 %	6,6 %	5,4 %	5,3 %	6,1 %
Lägsta	2,6 %	4,0 %	4,3 %	1,9 %	4,0 %	4,3 %	1,8 %	3,7 %	4,1 %

I tabell 7 redovisas driftskostnadsprocenten. Driftskostnadsprocenten erhålls genom att dividera andra kostnader än skaderegleringskostnaderna eller driftskostnaderna för placeringsverksamheten med premieintäkterna. Beräknad med traditionell formel var driftskostnadsprocenten 13,4 (12,1) procent i genomsnitt. Den jämförbara driftskostnadsprocenten var 12,3 (11,0) procent.

Tabell 7.
Försäkringsbolagens driftskostnadsprocent

	Traditionell			Jämförbar		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Högsta	20,0 %	45,3 %	19,7 %	17,9 %	33,1 %	18,0 %
Median	13,6 %	14,9 %	14,1 %	12,7 %	13,6 %	12,8 %
Sammanlagt	12,7 %	12,1 %	13,4 %	11,9 %	11,0 %	12,3 %
Lägsta	3,3 %	8,8 %	4,7 %	3,0 %	8,0 %	4,5 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

12 (24)

Genom att slå ihop relationstalen i tabellen ovan erhålls totalkostnadsprocenten (tabell 8). Beräknad med traditionella formler ökade totalkostnadsprocenten 2008 från året innan i genomsnitt med 0,2 procentenheter till 99,7 procent. Den negativa effekten av beräkningsräntekostnaden var 13,0 (12,1) procentenheter, så efter eliminering av beräkningsräntekostnaden låg totalkostnadsprocenten i genomsnitt på 86,7 (87,3) procent. Den jämförbara totalkostnadsprocenten ökade från året innan med 5,5 procentenheter till 84,3 procent.

Tabell 8.
Försäkringsbolagens totalkostnadsprocent

	Traditionell			Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har eliminerats			Jämförbar		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Högsta	189,8 %	363,3 %	125,9 %	171,0 %	323,1 %	116,2 %	132,0 %	236,4 %	103,9 %
Median	104,7 %	97,9 %	90,2 %	94,1 %	85,6 %	76,3 %	81,1 %	79,5 %	78,3 %
Sammanlagt	108,6 %	99,5 %	99,7 %	96,5 %	87,3 %	86,7 %	86,9 %	78,8 %	84,3 %
Lägsta	46,5 %	55,3 %	46,7 %	40,7 %	49,4 %	41,0 %	38,3 %	44,9 %	37,8 %

På grund av det stora pensionsansvaret är nettoersättningsansvaret inom lagstadgad olycksfallsförsäkring cirka fem gånger större än nettopremieinkomsten. I tabell 9 redovisas en känslighetsanalys av totalkostnadsprocenten vid ändringar i premieinkomst eller ersättningsansvar. Med antagandet att alla övriga poster är oförändrade har en 1 procent ökning av nettopremieinkomsten eller nettoersättningsansvaret följande effekt på de sammanräknade totalkostnadsprocenterna:

Tabell 9.
Känslighetsanalys av sammanräknad totalkostnadsprocent (inverkan angiven i %-enhet)

+ 1 procent	Traditionell			Traditionell där beräkningsräntekostnaden har eliminerats			Jämförbar		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Nettopremieinkomst	-1,1 %	-1,0 %	-1,0 %	-1,0 %	-0,9 %	-0,9 %	-0,8 %	-0,7 %	-0,8 %
Egentligt nettoersättningsansvar	4,8 %	4,9 %	5,0 %	4,8 %	4,9 %	5,0 %	4,5 %	4,4 %	4,6 %

+ förtecken ökar totalkostnadsprocenten

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

13 (24)

Utvecklingen av totalkostnadsprocenten per skådeår

Ovan redovisades sammandrag av bolagens nettototalkostnadsprocenter per räkenskapsår. Nedan redovisas utvecklingen av bruttototalkostnadsprocenten per skådeår. Med det avses en analys av skadeersättningarna för olycksfallen under de respektive skadeåren. Försäkringspremierna består av premier fördelade på respektive skådeår. Driftskostnader och skaderegleringskostnader fördelas inte på skådeår och de följs inte heller upp per försäkringsperiod. De analyseras med genomsnittliga kostnadsprocenter för hela översiktsperioden.

Eftersom utdelningen av kundåterbäringar (som resultat av en premiesättning baserad på placeringsverksamheten) spelar en central roll inom lagstadgad olycksfallsförsäkring, har den riskfria avkastningen på bruttoansvarsskulden efter avdrag av beräkningsräntekostnad lagts till bruttopremierna före beräkning av utjämningspremien. Från bruttoskadeersättningarna elimineras den negativa effekten av diskonteringen av bruttoersättningsansvar, dvs. beräkningsräntekostnaden. I uppföljningen per skådeår elimineras även ändringar av beräkningsräntan. Totalkostnadsprocenten beräknas således med s.k. jämförbar formel.

Analysen skiljer sig dock från beräkningen av totalkostnadsprocenten enligt ovan i det att avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar avräknas från förändringen i bruttoersättningsansvar. De bolag som avsätter

ovannämnda post som en särskild försäkringsteknisk avsättning tillämpar oftast en beräkningsmetod som är svårspecificerad per skådeår. Den slutliga ersättningsskyldigheten framgår först efter tiotal år. Särskild osäkerhet råder därför om ansvarsskuldens tillräcklighet, vilket inverkar på det slutliga resultatet per skådeår antingen positivt eller negativt. Att avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar lämnas utanför analysen förbättrar åtminstone till en början riskprocenten, som sedan korrigeras allteftersom.

Så länge som avsättningar gjorts för något skådeår kommer den riskfria avkastningen efter avdrag för diskonteringen av ansvarsskuld att läggas till försäkringspremien i analysen, vilket förbättrar nyckeltalen för kommande skådeår. De jämförbara nyckeltalen per skådeår nedan är således endast en uppskattning av det slutliga utfallet, som finns att tillgå först efter flera år.

Tabellen pekar på en sjunkande trend i riskprocenten för varje skådeår. Även om den uppskattade jämförbara totalkostnadsprocenten för alla skadeåren i översiktsperioden ligger nära 100 procent (nollresultat) det första året minskar den rätt snabbt och lägger sig sannolikt efter några år på en nivå under 100 procent. Det kan bero på att intäkterna från placeringsverksamheten (i denna uppföljning riskfri 10-årsavkastning) inte medräknats fullt ut i premiesättningen.

Tabell 10.
Jämförbara nyckeltal per skådeår (brutto)

Skådeår	Riskkvot							Genomsnittlig skaderegleringsprocent försju år	Genomsnittlig driftkostnadsprocent sju år	Uppskattad jämförbar totalkostnadsprocent
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008			
2002	81,62 %	71,84 %	71,65 %	71,15 %	70,99 %	70,06 %	69,08 %	6,07 %	12,04 %	87,18 %
2003	-----	83,36 %	78,69 %	79,63 %	79,34 %	77,77 %	76,01 %	6,07 %	12,04 %	94,12 %
2004	-----	-----	86,43 %	76,51 %	71,74 %	70,16 %	70,59 %	6,07 %	12,04 %	88,70 %
2005	-----	-----	-----	89,97 %	77,11 %	71,52 %	70,46 %	6,07 %	12,04 %	88,57 %
2006	-----	-----	-----	-----	88,97 %	73,63 %	67,65 %	6,07 %	12,04 %	85,76 %
2007	-----	-----	-----	-----	-----	86,00 %	74,02 %	6,07 %	12,04 %	92,12 %
2008	-----	-----	-----	-----	-----	-----	86,82 %	6,07 %	12,04 %	104,93 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

14 (24)

Bolagsvisa resultat

I tabellerna 11–13 redovisas resultaträkningarna för försäkringsrörelsen och försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring i finländska försäkringsbolag som medelvärden för översiktsperioden 2002–2008. Vid det aritmetiska medelvärdet för respektive resultatprocent anges motsvarande standardavvikelse. I tabell 14 ges aritmetiska medelvärden av driftskostnads-, skade- och totalkostnadsprocenter. Dessa nyckeltal räknas på traditionellt sätt på rörelsen efter avgiven återförsäkring efter eliminering av beräkningsräntekostnaden och exklusive fördelningsposter.

Analysen av branschen som helhet visar att premiesättningen har varit mycket betryggande och att både försäkringsrörelsen och försäkringsverksamheten i genomsnitt har varit lönsamma, men för enskilda bolag varierar resultaten beräknade utifrån statistiken. Skillnaderna förklaras dels av olika nivåer på premier och placeringsintäkter, dels av den årliga stokastiska variationen i resultaten. Den årliga variationen i ett enskilt bolags resultat är typiskt mycket större än vad som framgår av det sammanräknade materialet. Även i det utjämnade resultatet av försäkringsrörelsen – i synnerhet i bolag med liten premieinkomst – kan standardavvikelsena vara mycket stora (som störst över 100 procentenheter). Det innebär att den resultatutjämnande effekt som beräkningsformeln har i enskilda försäkringsbolag är mycket olika beroende på bolagets storlek.

En förklarande faktor till avvikelserna är den stokastiska variationen i ersättningarna. Inom lagstadgad olycksfallsförsäkring kan bolaget inte påverka den ersättning som betalas ut för en skada, eftersom ersättningen fastställs enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Ersättningarna beror inte på försäkringsbolagets storlek och i små bolag kan enskilda skador därför skapa stora variationer i resultatet. Som ett exempel på det kan man nämna att den lägsta poolgräns som ett bolag i Skadepoolen för lagstadgad olycksfallsförsäkring¹⁵ valde 2008 var 0,4 miljoner euro, då premieinkomsten (exkl. fördelningsavgifter) för försäkringsbolaget med den minsta marknadsandelen under översiktsperioden i genomsnitt låg under 1 miljon euro. Med andra ord, om bolaget inte ordnar annat återförsäkringsskydd för sin försäkringsrörelse, kan en

enskild skada för bolaget medföra en kostnad som uppgår åtminstone till denna poolgräns. I försäkringsbolaget med den minsta marknadsandelen i statistikundersökningen skulle redan en enda skada av denna omfattning sänka resultatprocenten för försäkringsrörelsen det senaste året med cirka 15 procentenheter och den genomsnittliga resultatprocenten för översiktsperioden med cirka 6 procentenheter.

När man jämför de realiserade resultaten utan utjämnning kan man notera att bolagen har klarat sig mycket olika i det konjunkturläge som rådde under översiktsperioden. Försäkringsrörelsens genomsnittliga resultat i förhållande till bruttopremieinkomsten varierade mellan –3,3 och 10,9 procent i de största bolagen (jämförbar premieintäkt över 50 miljoner euro). I de minsta bolagen (premieintäkt under 5 miljoner euro) varierade det genomsnittliga resultatet mellan –71,3 och 51,2 procent av bruttopremieinkomsten. I de övriga bolagen (premieintäkter mellan 5 och 50 miljoner euro) låg resultatet mellan 0,5 och 20,2 procent.

På motsvarande sätt varierade försäkringsverksamhetens genomsnittliga resultat i förhållande till sysselsatt kapital (genomsnittlig målgräns för solvenskapitalet) mellan 0,8 och 14,5 procent i stora bolag, mellan 3,5 och 46,7 procent i medelstora bolag och mellan 1,6 och 59,0 procent i små bolag.

Också i fråga om totalkostnadsprocenterna finns stora skillnader mellan bolagen. Den genomsnittliga skadeprocenten korrigerad för beräkningsräntekostnad varierade mellan 44,3 och 165,4 procent och den genomsnittliga driftskostnadsprocenten mellan 11,3 och 27,9 procent. Den genomsnittliga totalkostnadsprocenten varierade således mellan 61,4 och 189,2 procent.

15) Skadepoolen för lagstadgad olycksfallsförsäkring baserar sig på ett frivilligt avtal, som alla finländska försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring deltar i. Poolen är till för att fördela skador som överstiger poolgränsen mellan pooldeltagarna och att ordna återförsäkringsskydd för de storskador som överstiger poolens självbehåll.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

Tabell 11.

Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelingsposter, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Redamas	Tapiola	Turva	Veilo	Veritas	Ålands
1. Jämförbar premientäkt	16,6	67,2	149,4	16,6	8,5	145,2	3,9	80,6	1,8	1,0	9,1	2,8
2. Rikfri avkastning på ansvarsvärd eller avdrag av beräkningsteknisk skad	0,8	4,1	12,7	1,6	0,5	10,2	0,4	8,6	0,2	0,1	0,7	0,2
3. Jämförbar skaderegleringskostnad	-11,3	-48,8	-102,2	-13,6	-4,3	-108,7	-2,1	-71,0	-1,0	-0,8	-5,6	-0,9
4. Jämförbar skaderegleringskostnad	-1,1	-4,2	-9,6	-1,4	-0,4	-7,9	-0,2	-6,5	-0,4	-0,1	-0,7	-0,5
5. Priskonstanter	0,0	-8,0	-20,2	-2,3	-1,8	-18,6	-0,5	-12,5	-0,2	-0,2	-1,3	-0,5
6. Avkastning i garantivärdposten	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	4,0	10,3	29,3	0,8	2,1	22,9	1,4	-1,1	0,3	0,1	2,1	1,5
8. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat / bruttopremieinkomst	22,2 %	19,3 %	15,3 %	4,4 %	18,9 %	11,6 %	4,8 %	12,8 %	21,5 %	16,2 %	15,1 %	6,8 %
9. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat / inbördad premie	18,4 %	16,2 %	12,4 %	3,8 %	15,2 %	9,6 %	3,9 %	10,0 %	17,7 %	13,5 %	12,2 %	6,0 %
10. Alternativt resultat för försäkringsrörelsen/bruttopremieinkomst	10,6 %	25,7 %	12,9 %	13,9 %	8,6 %	25,4 %	2,9 %	15,2 %	16,9 %	18,3 %	5,4 %	23,2 %

Tabell 12.

Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens nettoresultat utan fördelingsposter, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Redamas	Tapiola	Turva	Veilo	Veritas	Ålands
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat	4,0	10,3	29,3	0,8	2,1	22,5	1,4	-1,1	0,3	0,1	2,1	1,5
10. Återföring av inverkan av ändringar i avkastningsränter på resultat	-1,2	-1,9	-14,3	-0,1	0,0	-7,1	-0,2	-3,6	-0,1	-0,2	0,0	-0,2
11. Avkastning på nettoansvarsvärdet utöver den rikfria avkastningen	-1,5	-1,3	-13,9	-0,8	-0,7	-1,2	0,6	1,3	0,0	0,0	-0,2	0,1
12. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	1,4	7,0	1,1	-0,2	1,4	14,1	1,8	-3,4	0,2	-0,1	1,9	1,4
13. Försäkringsrörelsens resultat/ bruttopremieinkomst	9,3 %	20,6 %	10,9 %	17,2 %	-0,9 %	27,5 %	0,5 %	20,1 %	13,7 %	20,4 %	9,6 %	25,6 %
14. Alternativt resultat för försäkringsrörelsen/bruttopremieinkomst	10,6 %	25,7 %	12,9 %	13,9 %	8,6 %	25,4 %	2,9 %	15,2 %	16,9 %	18,3 %	5,4 %	23,2 %
15. Alternativt resultat för försäkringsrörelsen/ bruttopremieinkomst	10,6 %	25,7 %	12,9 %	13,9 %	8,6 %	25,4 %	2,9 %	15,2 %	16,9 %	18,3 %	5,4 %	23,2 %

Tabell 13.

Försäkringsverksamhetens resultat, medelvärdet och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2008 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Redamas	Tapiola	Turva	Veilo	Veritas	Ålands
13. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	1,4	7,0	1,1	-0,2	1,4	14,1	1,8	-3,4	0,2	-0,1	1,9	1,4
15. Avkastning på det korrigerade solvenskapitalets målgårn	0,1	2,3	4,0	0,4	0,0	6,7	1,0	3,0	0,1	0,2	0,5	0,1
16. Försäkringsverksamhetens resultat	1,6	9,3	5,1	0,3	1,4	20,9	2,8	-0,4	0,3	0,1	2,4	1,6
17. Försäkringsverksamhetens resultat/genomsnittlig målgårn för det korrigerade solvenskapitalet	20,2 %	38,8 %	14,5 %	21,0 %	2,6 %	28,2 %	3,5 %	27,9 %	46,7 %	58,7 %	13,4 %	27,5 %
18. Alternativt resultat för försäkringsverksamheten/ genomsnittlig målgårn för det korrigerade solvenskapitalet	21,3 %	40,3 %	15,7 %	19,3 %	3,4 %	27,5 %	4,3 %	22,4 %	52,2 %	55,2 %	11,7 %	24,1 %
19. Alternativt resultat för försäkringsverksamheten/ genomsnittlig målgårn för det korrigerade solvenskapitalet	21,3 %	40,3 %	15,7 %	19,3 %	3,4 %	27,5 %	4,3 %	22,4 %	52,2 %	55,2 %	11,7 %	24,1 %
20. Alternativt resultat för försäkringsverksamheten/ genomsnittlig målgårn för det korrigerade solvenskapitalet	21,3 %	40,3 %	15,7 %	19,3 %	3,4 %	27,5 %	4,3 %	22,4 %	52,2 %	55,2 %	11,7 %	24,1 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

16 (24)

STATISTIKDEL

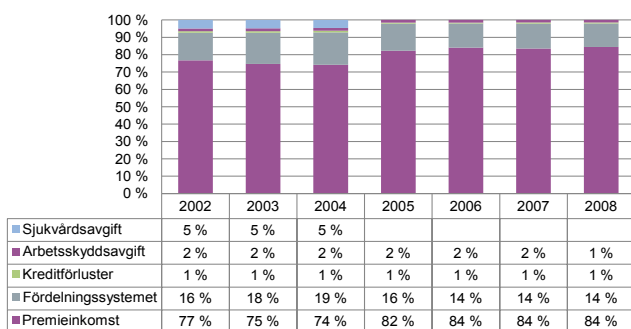
I den här delen redovisas sammanräknad statistik över försäkringsbolagen. Om inget annat anges, ingår endast finländska försäkringsbolag i översikten.

Premieinkomst

Den försäkringspremie som tas ut av försäkringstagarna innehåller poster som inte räknas in i premieinkomsten enligt bokslutet. Sådana poster är kreditförluster, arbetarskyddsavgift, fördelningsavgift och, fram till 2004, sjukvårdsavgift¹⁶. Sådana för överföring avsedda inkomster är arbetarskyddsavgift och fördelningsavgift (och sjukvårdsavgift), eftersom försäkringsbolagen ska redovisa dessa avgifter vidare till Arbetarskyddsfonden och Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund (och Folkpensionsanstalten).

Under 2008 uppgick premieinkomsten från försäkringstagarna till 691,3 (700,8) miljoner euro. Arbetarskyddsavgiften stod för 10,3 (10,5) miljoner euro och fördelningsavgiften för 93,6 (100,7) miljoner euro. I kreditförluster redovisades sammanlagt 3,9 (4,3) miljoner euro. Premieinkomsten enligt försäkringsbolagens resultaträkning var 583,6 (585,3) miljoner euro. Poster som inte ingår i försäkringsbolagets resultaträkning utgjorde 16 (17) procent av hela premien. Diagrammet nedan

Premiens sammansättning

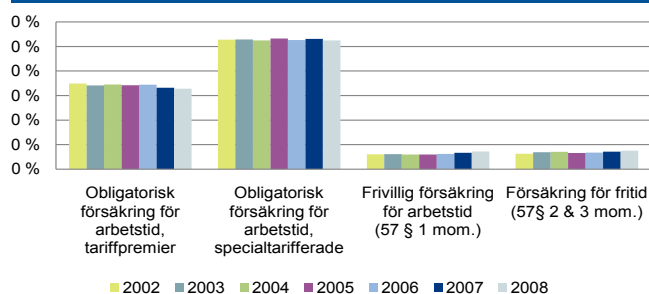

visar hur den premie som tas ut av försäkringstagarna är sammansatt.

Premieinkomsten enligt resultaträkningen fördelades på olika typer av försäkringar så att 191,3 (194,1) miljoner euro härrörde från obligatorisk normaltarifferad

arbetstidsförsäkring, 306,3 (310,5) miljoner euro från specialtarifferad obligatorisk arbetstidsförsäkring, 42,2 (39,1) miljoner euro från frivillig arbetstidsförsäkring enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och 43,8 (41,6) miljoner euro från fritidsförsäkring enligt 57 § 2 och 3 mom. i samma lag. Under de senaste sju åren har fördelningen varit rätt lika.

Fördelning av premieinkomsten

Kreditförluster

Lagstadgad olycksfallsförsäkring är en obligatorisk försäkring för arbetsgivaren. Enligt lagen får ett försäkringsbolag inte vägra att bevilja eller hålla i kraft en försäkring som har sökts hos bolaget. Därför är det viktigt att också utvecklingen av kreditförluster bevakas. Arbetsgivarnas ekonomiska problem speglas oftast i ökade kreditförluster.

I förhållande till premieinkomsten låg kreditförlusterna 2008 på samma nivå som året innan, dvs. utgjorde 0,7 (0,7) procent. Procenten var lägst för specialtarifferade obligatoriska arbetstidsförsäkringar (försäkringar till stora företag) och låg på 0,2 (0,3) procent. I fråga om obligatoriska normaltarifferade arbetstidsförsäkringar (dvs. vanligtvis försäkringar till små företag) sjönk kreditförlustprocenten från året innan till 1,2 (1,3) procent. Diagrammet nedan visar utvecklingen av kreditförlusterna under översiktperioden efter försäkringstyp.

¹⁶ Sjukvårdsavgift togs ut till och med 2004. Avgiften slopades 2005 då principen om full kostnadsmotsvarighet började tillämpas. Den innebär att försäkringsbolagen i stället för en kundavgift betalar en ersättning som motsvarar de faktiska kostnaderna för anlitade offentliga hälsovårdstjänster.

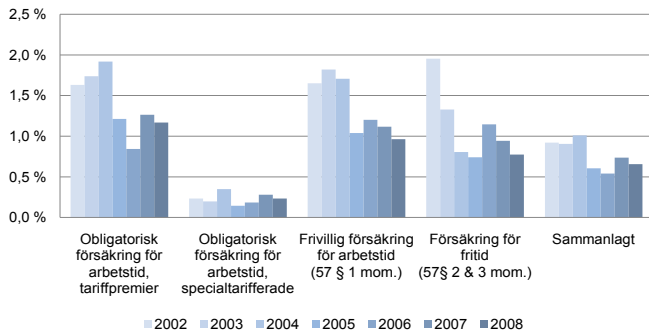

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

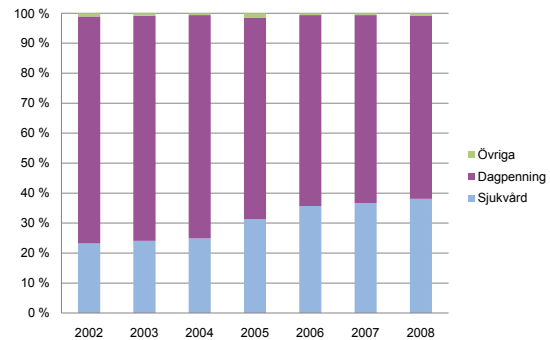
27.11.2009

17 (24)

Kreditförluster i procent av premieinkomst

Fördelning av förbigående bruttoersättningar

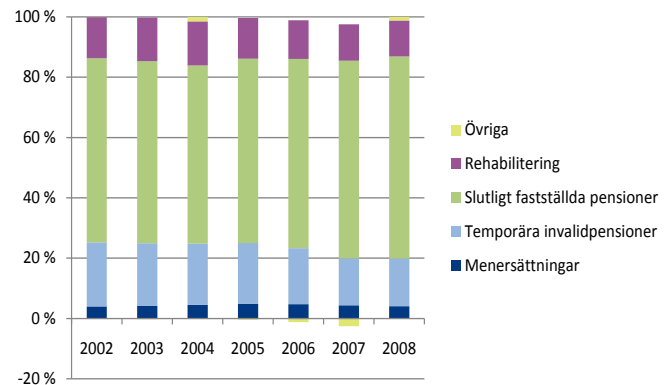

Utbetalda ersättningar

Försäkringsbolagen betalade ersättningar till försäkringstagarna för totalt 501,9 (462,9) miljoner euro. Av detta belopp var 45,4 (43,4) procent tillfälliga ersättningar, 34,5 (35,5) procent bestående ersättningar och 20,0 (21,1) procent övriga ersättningar. De tillfälliga ersättningarna består nästan uteslutande, till 99,2 (99,4) procent, av dagpenningar eller sjukvårdsersättningar. De bestående ersättningarna utgörs av slutligt fastställda och temporära invalidpensioner till 82,8 (85,4) procent. Övriga ersättningar består främst av indexhöjningar, som årligen finansieras genom fördelningssystemet. Indexhöjningarna stod för 91,5 (92,9) procent av övriga ersättningar.

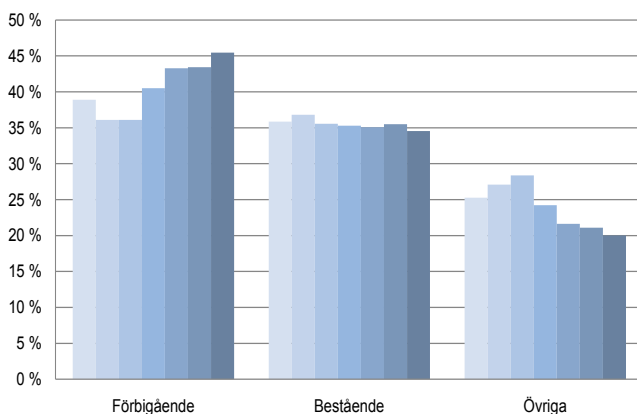
Skaderegleringskostnaderna uppgick till 35,3 (31,1) miljoner euro. Av det var 33,0 (28,9) miljoner euro försäkringsbolagens egna direkta kostnader och 2,4 (2,2) miljoner euro försäkringsbolagens andel av

Fördelning av bestående bruttoersättningar

OFF:s skaderegleringskostnader och kostnaderna för besvärnämnden för olycksfallsärenden och ersättningsnämnden för olycksfallsärenden. Av försäkringsbolagens skaderegleringskostnader utgjorde således 93,2 (92,9) procent egna kostnader.

Fördelning av utbetalda bruttoskadeersättningar

Driftskostnader

Fördelningen av driftskostnader på lagstadgad olycksfallsförsäkring och olika funktioner baserar sig på bolagens interna redovisning. Fördelningsprinciperna kan därför variera mellan olika bolag och år.

Försäkringsbolagens driftskostnader ökade med 10,1 (minskade med 2,1) procent från 70,3 miljoner euro till 77,4 miljoner euro. Av det utgjorde 32,0 (29,7) miljoner euro anskaffningskostnader för försäkringar, 37,5 (33,4) miljoner euro kostnader för handläggning av försäkringar och 20,8 (18,5) miljoner euro administrationskostnader.

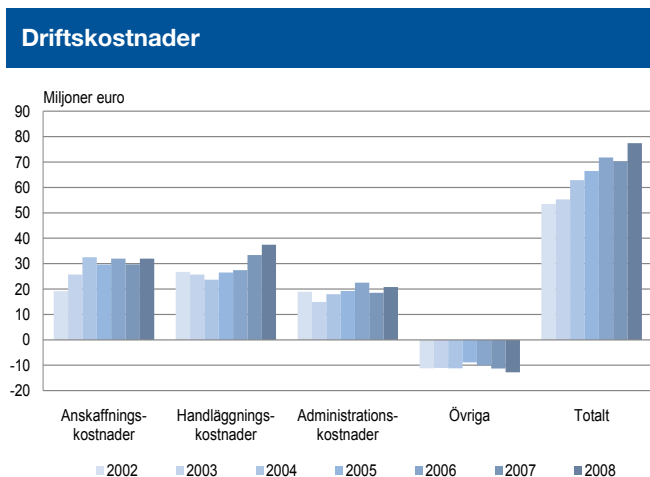

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

18 (24)

Driftskostnaderna minskade med 14,6 (13,4) miljoner euro i provisioner för skötsel av arbetslöshets- och grupplivförsäkringar och med 0,5 (0,5) miljoner euro i provisioner och vinstandelar för avgiven återförsäkring. Avskrivningar hänförliga till lagstadgad olycksfallsförsäkring utgjorde sammanlagt 2,4 (2,7) miljoner euro.

Anskaffningskostnaderna ökade från året innan med 7,6 procent. Provisionskostnaderna, som inte innehåller provisioner till egen personal, ökade från året innan med 2,1 procent till 2,8 miljoner euro, medan övriga anskaffningskostnader ökade med 8,1 procent till 29,2 miljoner euro.

Administrationskostnaderna ökade med 12,3 (minskade med 17,8) procent och skötselkostnaderna med 12,2 (21,8) procent från året innan. I samband med olycksfallsförsäkringspremien tar bolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring även ut premier för arbetslöshets- och grupplivförsäkringar för vidareredovisning. För detta arbete får försäkringsbolaget en provision. Exklusive dessa provisioner skulle försäkringsbolagens driftskostnader ha uppgått till 92,1 (83,7) miljoner euro, dvs. varit 18,9 (19,1) procent högre. I procent av egentliga driftskostnader (anskaffnings-, skötsel- och administrationskostnader) utgjorde provisionerna 16,2 (16,4) procent.

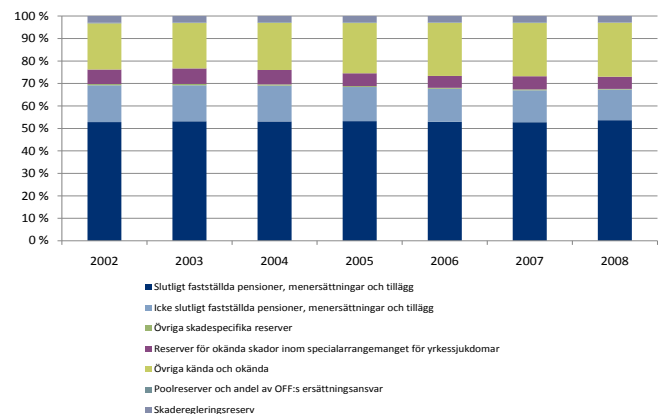
Ansvarsskuld

Den sammanlagda bruttoansvarsskulden uppgick vid slutet av 2008 till cirka 2 962,6 (2 897,6) miljoner euro, varav återförsäkrarens andel var 2,8 (2,7) miljoner euro;

återförsäkringsgraden var cirka 0,1 (0,1) procent.

Av bruttoansvarsskulden var 0,2 (0,2) procent premieansvar, 97,6 (97,6) procent ersättningsansvar och 2,2 (2,2) procent garantiavgiftspost.

Fördelningen av bruttoersättningsansvar

Fördelning på typ av ersättningsansvar

Diagrammet nedan visar fördelningen av de olika typerna av avsättningar för bruttoersättningsansvar. Under de senaste sju åren har fördelningen varit ganska lika. En stor del, 67,3 procent, av bruttoersättningsansvaret är långfristiga avsättningar för ersättningar av pensionstyp. Ersättningar som betalas från fördelningssystemet, såsom indexhöjningar, ingår inte i ersättningsansvaret.

Fördelning på skadeår

Ersättningsansvaret gäller skador som inträffat eller visat sig under flera olika skadeår. I diagrammen nedan visas avsättningarna under 7 räkenskapsår för skador som inträffat under olika skadeår innan. Eftersom fördelningen på skadeår är starkt beroende av typen av ersättning, redovisas avsättningarna för de viktigaste typerna i separata diagram enligt följande:

- 1) slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg
- 2) icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg
- 3) övriga kända eller okända skador (exkl. avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar).

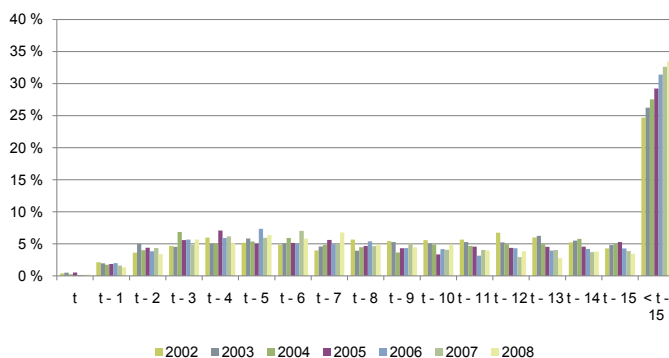
Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

19 (24)

Också avsättningarna för de olika typerna sammanräknat redovisas med fördelning på skadeår. De sammanräknade avsättningarna motsvarar alltså ersättningsansvaret exklusive avsättning för okända skador inom

1) Fördelningen av slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg per skadeår

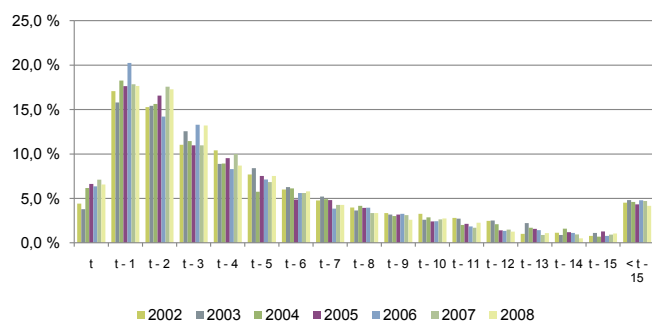

t = skadeår

specialarrangemanget för yrkessjukdomar, övriga in casu-avsättningar, skaderegleringsreserv, poolreserv och andel av OFF:s ersättningsansvar¹⁷.

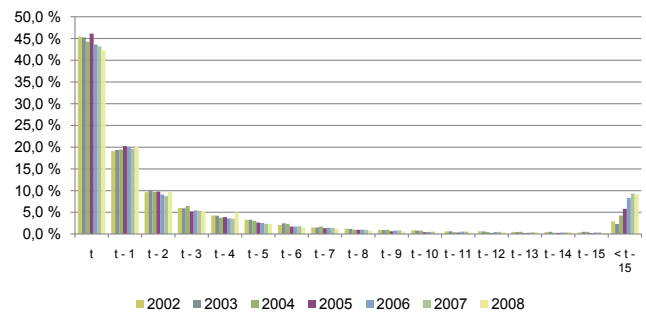
Största delen av avsättningarna, 53,7 procent, gällde slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg.

2) Fördelningen av icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg per skadeår

För slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg är skadeåren normalt mycket gamla. Cirka 51,2 (51,2) procent av avsättningarna hänförde sig till skadeår äldre än 10 år. Icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg stod för 13,7 procent av avsättningarna. För dem låg tyngdpunkten klart på yngre skadeår. Cirka 70,9

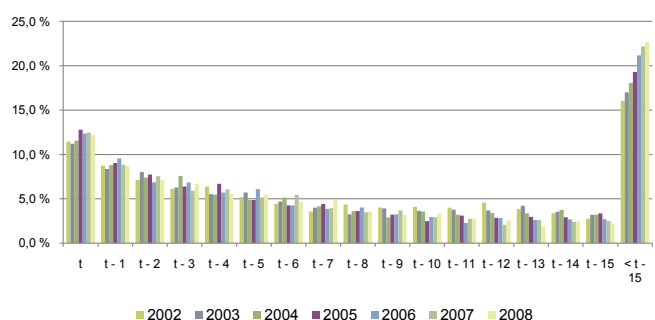
3) Fördelningen av reserver för övriga kända och okända* skador per skadeår

* Med undantag av avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar.

(70,3) procent av avsättningarna gällde högst 5 år gamla skadeår, medan 4,2 (4,7) procent hänförde sig till skadeår äldre än 15 år, vilket pekar på att avvecklingen är långsam. medan 4,2 (4,7) procent hänförde sig till skadeår äldre än 15 år, vilket pekar på att avvecklingen är långsam. Avsättningen för övriga kända och okända skador kallas också kollektiv avsättning. Avsättningen gäller i regel både kända och okända tillfälliga ersättningar och okända bestående ersättningar och står för 24,0 procent av totalt ersättningsansvar. Tillfälliga ersättningar blir reglerade snabbare än bestående ersättningar. Den tidpunkt då en okänd bestående ersättning blir känd, överförs avsättningen vanligen till avsättningen för icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg. Tyngdpunkten i

Den sammanlagda fördelningen per skadeår

17) Från och med 2008 finansieras OFF:s ersättningskostnader från fördelningssystemet. Några avsättningar för dessa kostnader finns således inte längre i försäkringsbolagens balansräkningar från och med 2008.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

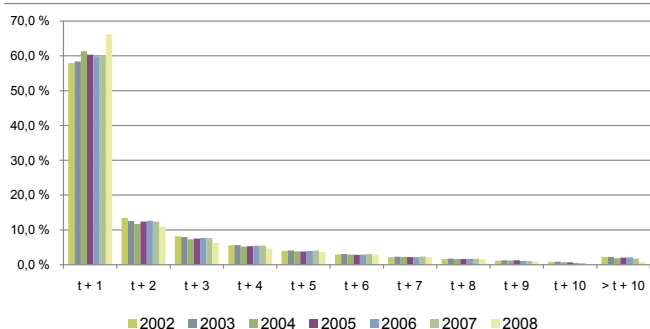
20 (24)

avsättningen för övriga kända och okända skador ligger därför mycket tydligt på yngre skadeår. Cirka 84,7 (82,8) procent gällde högst 5 år gamla skadeår. De sammanlagda avsättningarna för ersättningstyperna 1–3 utgör 91,3 procent av totalt ersättningsansvar. Av den sammanräknade fördelningen av bruttoersättningsansvar hänförde sig cirka 45,8 (46,0) procent av avsättningarna till högst 5 år gamla skadeår. Till skadeår äldre än 10 år hänförde sig cirka 34,5 (34,5) procent av avsättningarna. Avsättningarna för skadeår äldre än 15 år ökade under de senaste två åren med 1,5 (2,9) procentenheter i förhållande till övriga skadeår.

Avvecklingsfördelning

I diagrammet nedan redovisas fördelningen av skadeavvecklingen, dvs. de beräknade (diskonterade) kassaflödena under påföljande år på grund av skador som inträffat före eller under räkenskapsåret (t). Diagrammet bygger på den ursprungliga uppskattning av skaderegleringen som gjorts under räkenskapsåret. Posterna redovisas i procent av bruttoersättningsansvaret för räkenskapsåret, vilket innebär att summan av ersättningsandelarna för varje år blir 100 procent.

Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av icke fastställda bestående ersättningar fram till tidpunkten för fastställandet

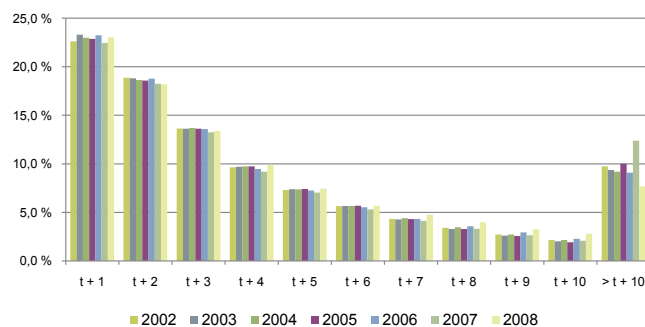
Avvecklingsfördelningen varierar stort mellan olika ersättningstyper. Därför särredovisas den för tillfälliga och bestående ersättningar.

Tyngdpunkten i den uppskattade avvecklingsfördelningen (upplösningen) för tillfälliga ersättningar ligger klart på yngre skadeår. Cirka 83,4 (80,1) procent beräknas bli avvecklat

under de första åren. Trots en i huvudsak snabb avveckling beräknas cirka 0,7 (1,8) procent bli avvecklat först efter 10 år.

För bestående ersättningar är fördelningen självfallet mycket olik. Följande diagram illustrerar fördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar. Pensioner, menersättningar och tillägg som fastställs slutligt efter räkenskapsåret behandlas som engångsersättningar och medräknas till sitt kapitalvärde vid den tidpunkt de fastställs. De omklassificeras då till slutligt fastställda bestående ersättningar och ingår inte längre i diagrammet. Slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg ingår alltså inte i fördelningen nedan. När icke slutligt

Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av icke fastställda bestående ersättningar fram till tidpunkten för fastställandet

fastställda ersättningar fastställs minskar osäkerheten i bolagets ersättningsansvar i hög grad. Trots skillnaderna i fördelningsprofil ligger tyngdpunkten i den uppskattade avvecklingsfördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar också på yngre skadeår. Cirka 54,6 (53,9) procent beräknas vara avvecklat inom 3 år och cirka 7,7 (12,4) procent först efter 10 år.

Eftersom avsättningarna för icke slutligt fastställda bestående ersättningar är betydligt (cirka sex gånger) större än för tillfälliga ersättningar liknar den sammanräknade avvecklingsfördelningen fördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar. Som helhet uppskattat avvecklas 58,7 (57,9) procent inom 3 år, 74,7 (73,1) procent inom 5 år och cirka 6,7 (10,8) procent först efter 10 år.

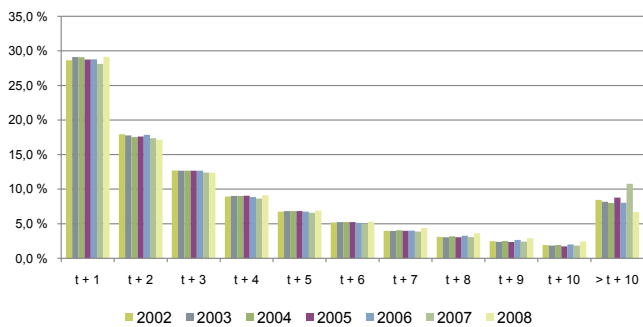

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

21 (24)

Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av förbigående och icke fastställda bestående ersättningar

Bruttoskadeersättningsansvarets tillräcklighet

Tabellen nedan visar hur väl avsättningen för skadeersättningsansvaret varje skadeår täcker ersättningarna för skadorna. Den ursprungliga uppskattningen av den återstående ersättningsskyldigheten för skadeåret (dvs. ersättningsansvaret i bokslutet för skadeåret) har jämförts med reviderade siffror för åren därefter. Revideringen består av ersättningar utbetalade fram till revideringstidpunkten inklusive en avsättning för framtida ersättningar. Skillnaden i ersättningarna till följd av upplöst diskontering och ändrad diskontoränta har eliminerats.

Relationstalen i tabellen visar förhållandet mellan reviderad och ursprunglig uppskattning. (För skadeåret är

relationstalet alltid 100 procent.) Ett relationstal över 100 procent innebär att den ursprungliga avsättningen inte varit tillräcklig.

Bruttoskadeersättningsansvarets tillräcklighet bedöms enligt den senaste uppskattningen (2008). Tabellen visar att ersättningsansvaret skadeåren 2002 och 2003 var otillräckligt. Felmarginalen är under 5 procent och avvikelserna därför oväsentliga¹⁸.

18) I undersökningen är en felmarginal på 0–5 procent oväsentlig (dvs. normal), 5–10 procent rimlig, 10–20 procent betydande och >20 procent mycket stor.

Uppföljning av bruttoskadeersättningsansvarets tillräcklighet

Skadeår	Tillräcklighetsprocent*						
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
2002	100,0 %	103,6 %	103,8 %	102,9 %	103,0 %	101,7 %	100,2 %
2003	-----	100,0 %	106,6 %	109,0 %	109,1 %	107,0 %	104,3 %
2004	-----	-----	100,0 %	105,9 %	98,0 %	95,8 %	97,3 %
2005	-----	-----	-----	100,0 %	105,2 %	96,0 %	94,6 %
2006	-----	-----	-----	-----	100,0 %	97,6 %	87,7 %
2007	-----	-----	-----	-----	-----	100,0 %	97,6 %
2008	-----	-----	-----	-----	-----	-----	100,0 %

* Tillräcklighetsprocenten för inledande reserv är 100

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

22 (24)

Diskontering av ansvarsskuld

Bruttoersättningsansvaret bestod till 81,1 (80,6 procent av diskonterade avsättningar. Diskonterad ansvarsskuld är uteslutande avsättningar för ersättningar av pensionstyp. Den genomsnittliga diskontoräntan låg på 3,11 procent, vilket var samma nivå som året innan. Beräkningsräntan varierade mellan bolagen. Följande tabell innehåller ett sammandrag av diskontoräntor som bolagen tillämpat. Högsta tillåtna diskontoränta enligt förordning¹⁹ har lagts till i tabellen.

19) Social och hälsovårdsministeriets förordning om maximiräntesatser som ska tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden i livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag (610/2008).

Tillämpad diskonteringsränta

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Högsta	4,00 %	4,00 %	4,00 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Median	3,95 %	3,70 %	3,50 %	3,43 %	3,40 %	3,50 %	3,50 %
Medelvärde	3,81 %	3,59 %	3,37 %	3,29 %	3,28 %	3,11 %	3,11 %
Lägsta	3,50 %	3,00 %	2,50 %	2,50 %	2,50 %	0,00 %	0,00 %
Högsta tillåtna beräkningsränta	4,00 %	4,00 %	4,00 %	3,90 %	3,80 %	3,70 %	3,60 %

Yrkessjukdomar

Den tidpunkt då en yrkessjukdom har visat sig motsvarar skadetidpunkten för olycksfall. Om inget annat följer av särskilda skäl, anses som den tidpunkt då yrkessjukdomen visat sig den tidpunkt då den insjuknade första gången uppsökte läkare för undersökning eller senare på grund av sjukdom som då eller senare konstaterats vara en yrkessjukdom. Om den insjuknade då yrkessjukdomen visar sig inte längre arbetar i det arbete där sjukdomen kan ha orsakats, fastställs ersättningskyldigheten på basis av det senaste anställningsförhållande där utfört arbete kan ha orsakat sjukdomen (sista möjliga exponeringsår). Om den anställning där den insjuknade varit exponerad och som ersättningsskyldigheten baseras på har upphört innan sjukdomen visat sig, omfattas yrkessjukdomen av specialarrangemanget för yrkesskador.

Statistikföringen av misstanke om yrkessjukdom i bolagens interna uppföljning varierar mellan olika bolag. I en del bolag har "felaktiga" misstankar registrerats som avdrag

från det totala antalet fall, medan "felen" i några bolag inte beaktats överhuvudtaget. Ett statistiskt fel uppstår då i den sammanställda statistiken.

Antalet anmälda yrkessjukdomar ökade 2008 med 4 233, mot 4 933 året innan. Av de anmälda sjukdomarna omfattades 681 (723) av specialarrangemanget. I ersättningar för yrkessjukdomar betalades 61,0 (60,3) miljoner euro, dvs. cirka 16,6 (15,2) procent av utbetalda bruttoskadeersättningar. Avsättningen för kända yrkessjukdomar ökade med 3,9 (3,0) miljoner euro.

Tabellen nedan visar antalet kända yrkessjukdomsfall vid slutet av 2008 samt ersättningar utbetalda för dem och avsättningar gjorda för dem. Också andelen yrkessjukdomar som omfattas av specialarrangemanget redovisas i tabellen.

Rapporteringen av yrkessjukdomar släpar ofta efter avsevärt. I tabellen nedan redovisas antalet yrkessjukdomar som visat sig 2002–2008 och anmäls 2008. Av tabellen framgår att yrkessjukdomar som omfattas av specialarrangemanget står för en betydande andel av de anmälda yrkessjukdomsfallen, men att de rapporteras klart långsammare än andra yrkessjukdomar.

Eftersläpningen i rapporteringen av yrkessjukdomar försvårar beräkningen av antal fall och ersättningsbelopp. Osäkerheten om antalet fall och ersättningsbeloppet gör det svårt att beräkna avsättningen för yrkessjukdomar, framför allt för skador som omfattas av specialarrangemanget. Osäkerheten om yrkessjukdomar och skador inom specialarrangemanget varierar dock stort mellan bolagen alltefter försäkringsbestånd.

I följande diagram illustreras den kumulativa utvecklingen av antalet yrkessjukdomar och utbetalda ersättningar inklusive in casu-avsättningar med fördelning på visandeår. Största delen av yrkessjukdomarna rapporteras under

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

23 (24)

visandeåret och påföljande år, men diagrammen visar att yrkessjukdomar kan konstateras även långt efter exponeringen. Mätt i ersättningsbelopp ligger tyngdpunkten på de tre första åren efter visandeåret.

I följande diagram redovisas antalet skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar med fördelning på exponeringsdecennium och anmälningår. Diagrammet visar att yrkessjukdomar inom specialarrangemanget anmäldes i extra stort antal för exponeringar under 1980-talet. Då anmäldes visserligen också skador från betydligt äldre exponeringsår.

Försäkringsbolagen gör i förväg avsättningar för ersättningar de ska betala för arbetsolycksfall och yrkessjukdomar

i framtiden. Avsättningar görs även för eventuella exponeringar och sjukdomar som ännu inte är kända och där sambandet mellan orsak och verkan vid den aktuella tidpunkten inte heller är känt. Ändå borde risken för eventuella nya former av yrkessjukdomar kunna förutses i försäkringspremierna och i ersättningsansvaret. Risker som gäller arbetsolycksfall och vanliga yrkessjukdomar kan man belysa och beräkna utifrån empiriska data. Däremot är det mycket svårt att uppskatta storleken på risker som gäller yrkessjukdomar där tiden mellan exponering och insjuknande är lång (latenstid). Till exempel latenstiden för cancer som orsakats av asbest och kemiska faktorer kan vara rentav 15–30 år.

Yrkessjukdomar totalt och andel av specialarrangemanget för yrkessjukdomar i %

Visandeår	Utbetalda bruttoskadeersättningar (miljoner euro)		Skadespecifika bruttoreserver (miljoner euro)		Totalt (miljoner euro)		Antalet skador	
2002	22,844	31,2 %	19,082	37,3 %	41,926	34,0 %	3 841	12,6 %
2003	20,442	35,6 %	21,477	37,9 %	41,919	36,8 %	3 748	14,2 %
2004	20,810	31,6 %	26,902	37,7 %	47,712	35,0 %	3 886	16,6 %
2005	20,658	33,8 %	30,353	36,4 %	51,011	35,3 %	3 912	11,8 %
2006	14,011	34,0 %	27,485	42,8 %	41,496	39,9 %	3 368	11,9 %
2007	7,201	32,1 %	14,213	31,7 %	21,414	31,8 %	3 104	10,4 %
2008	1,524	22,5 %	1,676	56,9 %	3,200	40,5 %	1 387	9,1 %

Antal anmälda yrkessjukdomar 2008 med fördelning på visandeår

Visandeår	Yrkessjukdomar exkl. yrkessjukdomar inom specialarrangemanget	Yrkessjukdomar inom specialarrangemanget	Antal yrkessjukdomar totalt
2002	17	14	31
2003	42	18	60
2004	50	32	82
2005	65	40	105
2006	146	85	231
2007	1 231	202	1 433
2008	1 261	126	1 387

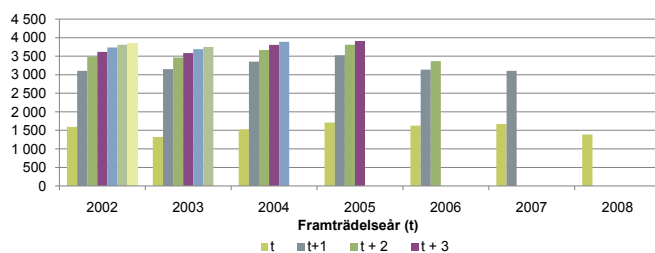
Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2008

27.11.2009

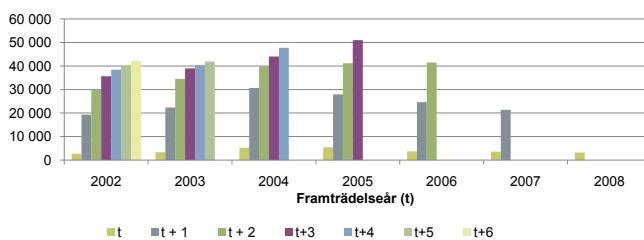
24 (24)

På grund av osäkerheten om ersättningarna för yrkessjukdomar med lång latenstid finansieras sådana ersättningar årligen genom fördelningssystemet. Försäkringsbolagen gör därför inte längre avsättningar för framtida ersättningskyldighet i fråga om yrkessjukdomar med lång latenstid. Detta gäller yrkessjukdomar där det vid insjuknandet har förflutit minst fem år från den exponering som senast kunnat orsaka sjukdomen men gäller inte skaderegleringskostnaderna för dessa sjukdomar. Förändringen gäller endast sådana yrkessjukdomar där den exponering som senast kunnat orsaka sjukdomen inträffat den 1 januari 2008 eller därefter. Detta minskar avsevärt den osäkerhet som gällt avsättningarna för yrkessjukdomar.

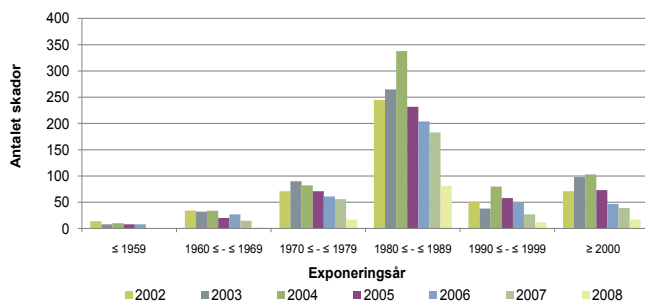
Utvecklingen av anantalet yrkessjukdomar

Utbetalda ersättningar för yrkessjukdomar ökat med skadespecifika reserver (TEUR)

Utveckling av antalet skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar enligt framträdelseår

Statistikkällor

I undersökningen deltog följande finländska försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring:

- A-Försäkring Ab (A-Försäkring)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (Fennia)
- If Skadeförsäkringsbolag Ab (If)
- Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag (Lokalförsäkring)
- Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolaget (Pohjantähti)
- Skadeförsäkringsbolaget Pohjola (Pohjola)
- Veritas Ömsesidigt Skadeförsäkringsbolag (Veritas), försäkringsbeståndet överfört till Aktia Skadeförsäkring Ab 1.1.2009
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Tapiola (Tapiola)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turva
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas) samt EES-filialen:
- Nordea Skadeförsäkring, finländsk filial till danska TrygVesta Forsikring A/S (Nordea)

